

Вікторія ГРАБОВСЬКА

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Оксана ПІДДУБНА

*завідувачка кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Житомирський державний університет імені Івана Франка*

ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сьогодні, в умовах сучасної глобалізації, дизайн стикається з викликом уніфікації та стандартизації візуальних умов. Процес всесвітнього поширення інновацій часто диктує певні шаблони, де виробники використовують однаковий дизайн для різних брендів із метою зниження ризиків та вартості виробництва [3, с. 90]. Це призводить до втрати регіональної самоідентичності, що робить питання збереження національного коду критично важливим для розвитку креативних індустрій [1, с. 113].

Однією з найефективніших стратегій розв'язання цієї проблеми є «глокалізація» – синтез глобальних технологічних процесів із локальним культурним контекстом. Глокальний дизайн дозволяє створювати продукт, який є зрозумілим світовому споживачу за функціональністю, але несе в собі унікальну ідентичність через використання фундаментальних символів та етнічних мотивів [6, с. 13].

У контексті України, особливо з 2022 року, мистецтво та дизайн стають інструментами «духовної безпеки» та культурного опору [2, с. 232]. Національна спадщина у дизайні стає інструментом об'єднання суспільства та забезпечує стійкість культурної самосвідомості перед зовнішніми викликами [2, с. 234]. У той час як проєкти «OBERIG JEWELRY» та «Etnodim» успішно адаптують етнічні коди до ювелірних прикрас та одягу [7, С.100–103], у площині візуальних комунікацій є приклад популяризації української культурної спадщини через комерційний продукт. Дизайн пакування «Львівської майстерні шоколаду» – це вдалий приклад інтеграції елементів західноукраїнського модерну та етнічних мотивів у сучасний продукт. Такий підхід дозволяє гармонійно поєднати візуальні традиції з актуальними дизайнерськими рішеннями, сприяючи популяризації української культурної спадщини [7, с. 101]. Цей процес також посилюється

розвитком цифрової типографіки, наприклад створенням варіативних шрифтів «Kyiv Type» (Дмитро Растворцев) та «Volja» [4; 5], які переносять історичну пам'ять у площину UI/UX-дизайну та сучасної айдентики.

Інтеграція національних мотивів у графічний дизайн, UI/UX-дизайн та моду не лише підтримує культурну пам'ять, а й підтримує конкурентоспроможність українського продукту на міжнародному ринку [1, с. 115; 9, с.103]. Застосування інноваційних методів цифрового відродження традиційних орнаментів дозволяє ефективно залучати різні групи суспільства до збереження спадщини, що корелює із сучасними тенденціями посилення національної ідентичності у візуальних комунікаціях [1, с. 112–115].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Шевченко А., Горносталь І. Аналіз тенденцій посилення культурної ідентичності в сучасному графічному дизайні. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. 2024. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/24716> (дата звернення 12.02.26).
2. Ковальова М., Вернюк Я., Журавльова Н. Українське мистецтво як чинник формування національної ідентичності в суспільстві. Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Вип. 89. Ч. 1. С. 214–220. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/89_2025/part_1/35.pdf (дата звернення 12.02.26).
3. Гарбар Р. Глобалізація як актуальна проблема сучасного дизайну. Актуальні проблеми сучасного дизайну: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25 квітня 2024 р.). Київ: КНУТД, 2024. Т. 2. С. 89–90. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/28303/1/APSD_2024_V2_P08_9-090.pdf (дата звернення 02.02.26).
4. Растворцев Д. Варіативний шрифт Kyiv Type: характер міста в цифровій типографіці. *Telegraf Design*. 2020. URL: <https://cukr.city/news/2019/dyzyayner-dmytro-rastvortsev-stvoriuiie-shryft-dlia-kyieva/> (дата звернення 11.02.26).
5. Ношкालюк К.М. «Воля ціни не має», – дизайнерка Марчела Можина про шрифт, натхненний Нілом Хасевичем 2022 URL: <https://kultura.rayon.in.ua/topics/551356-volya-tsini-ne-mae-dizaynerka-marchela-mozhina-pro-shrift-natkhenniy-nilom-khasevichem> (дата звернення 14.02.26).
6. Borodavko-U. N. Glocal Design as an Interdisciplinary Model of Project Work. *Demiurge: ideas, technologies, perspectives of design*. 2024. Vol. 7. No. 1. P. 11–18. URL: <https://www.researchgate.net/publication/379615541> (дата звернення 07.02.26).

7. Мосендз О. В. Касьяненко К. С. Красильникова І. В. Роль національних мотивів у сучасному українському дизайні та їхній вплив на глобальні тренди. ResearchGate. 2024. № 6. С. 97–108. URL: <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad/article/view/326/280> (дата звернення 16. 02.26).